

IPM, NAP och konsekvenser

Agneta Sundgren, Växt- och Miljöavdelningen
Jordbruksverket

Växtskyddskonferensen Brunnby 2013

Innehåll

- IPM – var står vi i dagsläget
  - Dagsläget kring att införliva Direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel
- Förslag till ny handlingsplan för hållbart växtskydd
  - NAP – National Action Plan - Vad händer nu?

Begrepp

- IPM
  - Integrated Pest Management
- NAP
  - National Action Plan
- SUD
  - Sustainable Use Directive

Begrepp

- IPM
  - Integrerat Växtskydd
- NAP
  - Handlingsplan
- SUD
  - Hållbarhetsdirektivet

Dagsläget kring att införliva direktivet 2009/128/EG (SUD)

Dagsläget kring att införliva direktivet

- Direktivet skulle vara införlivat november 2011
- Vissa delar har förskjutet datum
- Förslag till handlingsplan är lämnad till regeringen
- Regeringen lämnar den till kommissionen i december
- Förslag till ändringar i Miljöbalken på remiss till 1 mars
- Ny svensk förordning om växtskyddsmedel har inte gått på remiss än
- Jordbruksverket kan inte skriva föreskrifter utan förordning

Vad kräver SUD?

- Alla länder ska ta fram en handlingsplan
- Kvantitativa mål, riktmärken, åtgärder och tidtabeller för att minska riskerna
- Indikatorer
- Särskilt farliga ämnen
- Beakta hälsomässiga, sociala, ekonomiska och miljömässiga effekter
- Alla handlingsplaner på en gemensam webbplats
- Ska se över minst vart femte år

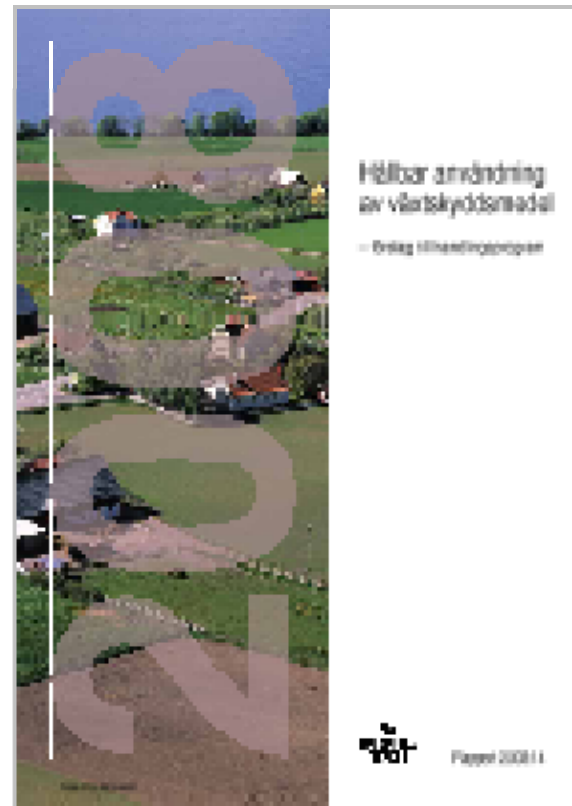
Om IPM i handlingsplanen

- I handlingsplanen ska länderna:
- ”beskriva hur de säkerställer att de allmänna principerna om integrerat växtskydd enligt bilaga III kommer att genomföras av alla yrkesmässiga användare av bekämpningsmedel senast den 1 januari 2014”
- 30 juni 2013 ska vi rapportera hur vi genomför och om vi har nödvändiga förutsättningar för att genomföra IPM

Förslag till handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel

Förslag till handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel

- På uppdrag av regeringen.
- I samarbete med Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges geologiska undersökning.
- Ett styrdokument för arbetet i Sverige.
- Redovisning till EU för hur vi införlivar direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel.

Målen består!

- Övergripande mål – en bibehållen eller minskande risktrend
- Utöver det även mål kring resthalter i yt-, grund- och dricksvatten, resthalter i inhemskt odlade vegetabilier, risker för användarna och utvecklingen av uthålliga odlingssystem.
- Översyn av flera olika regelverk som rör spridningen och skyddet av vattnet föreslås.
- Kunskaps- och rådgivningsunderlag och kompetensutveckling inom IPM behöver tas fram.
- Produkt- och användarinformation behöver ses över för att bli lättare att hitta och förstå.

Utbildning av användare (art 5)

- 4 dagar grund + 1 dag fortbildning vart femte år
- Föreslår en uppdelning i utomhus och inomhus behörighet
- 1 dag IPM i grundkursen
- Anpassade kurser
- Länsstyrelsen föreslås vara huvudman för kurserna
- En "behörighet" ska kunna dras in

Kontroll av utrustning i bruk

- Funktionstest av sprutor obligatoriskt 26 november 2016
- Tekniska kontroller ska utföras regelbundet av användaren
- Viss utrustning kan undantas från kravet på test om användningen innebär liten risk för människors hälsa&miljö
- Handhållen utrustning in i utbildningen

Integrerat växtskydd

IPM i handlingsplanen

- Lagstiftning, information och rådgivning
- IPM ingår i behörighetsutbildningen
- Frivillig utbildning – även som e-utbildning
- PoV – växtskyddsbrev
- Grödspecifika riktlinjer

- Anteckningskrav

- **IPM inkluderas i behörighetsutbildningens grundkurs**
  - den som har behörighetsutbildning går direkt in i fortbildningssystemet
- **Fortbildning vart 5:e år.** Ett av alternativen väljs:
  - En dags IPM-kurs i samband med behörighetsutbildningens repetitionskurs
  - Anlita en utbildad IPM-rådgivare två halvdagar
  - Genomgå en webbaserad kurs eller gå en kurs utformad som någon form av självstudier
- **Nuvarande anteckningskrav i sprutjournalen utökas något**
- **Tillgång till information för odlaren**
- **Satsning på forskning och tillämpad försöks- och utvecklingsverksamhet för att uppnå syftet med IPM**

Jordbruks
verket

Obligatorisk utbildning

- **IPM inkluderas i behörighetsutbildningens grundkurs**
  - ~~den som har behörighetsutbildning går direkt in i fortbildningssystemet~~
- ~~**Fortbildning vart 5:e år. Ett av alternativen väljs:**~~
  - ~~En dags IPM-kurs i samband med behörighetsutbildningens repetitionskurs~~
  - ~~Anlita en utbildad IPM-rådgivare två halvdagar~~
  - ~~Genomgå en webbaserad kurs eller gå en kurs utformad som någon form av självstudier~~
- **Nuvarande anteckningskrav i sprutjournalen utökas något**
- **Tillgång till information för odlaren**
- **Satsning på forskning och tillämpad försöks- och utvecklingsverksamhet för att uppnå syftet med IPM**

Vad är nytt?

- Frivillig utbildning – inte obligatorisk
- Rådgivningsmodul med IPM inriktning
- Grödspecifika riktlinjer
- Anteckningskrav
- Tvärvillkor

IPM är inte ett sätt att tänka –
det är en lagstiftning

<http://www.nap-pflanzenschutz.de/nap-international/>

Danmark

- Målsättning att ha ett enkelt budskap
- En dags utbildning per år av rådgivare
- Har ett e-learning program – används inte mycket
- Grödriktlinjer = verktygslåda.
  - Vad Hur Varför
- Poängsystem – kan nå 100 poäng – röd eller grön
  - Känn igen ogräsen = anlita rådgivare
  - Känner inte igen ogräsen = använder bredverkande prep

Finland

- Rådgivning erbjuds
- Resurser läggs på forskning
- Utbildning av rådgivare
- Grödriktlinjer tas fram och uppdateras
- Diskuterar webbportal

IPM i handlingsplanen

- Vill ha mer detaljer
- Frågor om grödriktlinjer
- Information och rådgivning positivt
- Ingen tuff administration
- Samordning med Sigill efterlyses
- Etiketternas utformning
- Uppdaterad databas

IPM i handlingsplanen

- Rådgivning enligt Greppa-konceptet:
  - Svårt få rådgivare att prioritera
  - Svårt att göra attraktiv
  - IPM-dag bra men bör vara kostnadsfri
- Utbildning av rådgivare
  - Genomtänkt strategi – ”IPM-certifierad rådgivare”
- Kontroll
  - Efterlyser tydliga regler som leder till miljönytta

Förslag till föreskrift

- Föreskriften ska införliva bilaga III
- De 8 punkterna sammanfattas i 4
- Skarpa krav "ska" + Allmänna råd "bör"

- Alla yrkesmässiga användare ska tillämpa IPM men ekologiska odlare anses uppfylla kraven
- Anpassas till ekonomi, aktuella förhållanden mm
- 4 punkter om vad man ska
- Dokumentationskrav

Allmänna principer – 4 punkter

- Förebyggande åtgärder
- Motivera bekämpning
- Val av metod/preparat
- Följa upp resultatet

Allmänna principer för integrerat växtskydd bilaga III

1) Förebyggande åtgärder ska användas i första hand

Foto: Peder Waern

2 och 3) Övervakning av skadegörare och användning av prognosystem och tröskelvärden om det finns

4,5,6 och 7)
Val av metod för bekämpning

8) Dokumentera och undersöka nyttan med genomförda åtgärder

Föreskrifter + grödriktlinjer

- Svårt att ställa skarpa krav på växtföljd, förbud mot vissa metoder mm utan att behöva fälla många
- Allmänna Råd – följa eller förklara
- Kommer att sammanställa de viktigaste punkterna för olika grödor
- ”Alla” länder tar fram grödriktlinjer

Förslag till krav i föreskrift

- I första hand ska förebyggande metoder för att hålla tillbaka skadegörare och ogräs användas. (exempel)
- *I Allmänna råd ger vi exempel från bil III och hänvisar till att det finns mer specifika råd*

Förslag till krav i föreskrift

- Vid val av växtskyddsåtgärd ska hänsyn tas till att användningen av växtskyddsmedel och andra ingrepp ska begränsas till vad som är nödvändigt .
- När växtskyddsmedel används ska de vara så målspecifika som möjligt med minsta möjliga biverkningar för hälsa och miljö. Tillgängliga strategier mot resistens ska användas om risken för resistens mot ett växtskyddsmedel är känd .
- *I Allmänna råd skriver vi att icke-kemiska metoder ska övervägas. Hänvisar till Jordbruksverkets Bekämpningsrekommendationer.*

Förslag till krav i föreskrift

- Skadliga organismer ska övervakas med hjälp av lämpliga metoder och verktyg, där sådana finns att tillgå. Valet av växtskyddsåtgärder ska baseras på resultaten av övervakningen där sådan har kunnat göras.
- *I Allmänna råd beskriver vi att bekämpning måste motiveras på något sätt, kan vara fältobservation. "Vedertagna och väl beprövade" system för PoV bör användas. Rådgivning.*

Förslag till krav i föreskrift

- Nyttan med de växtskyddsåtgärder som har använts ska undersökas.
- *Utgå från sprutjournalen.*

Konsekvensbeskrivning för förslag om förbud för viss användning av växtskyddsmedel

- Förslaget innebär att fyra användningsområden för växtskyddsmedel ska förbjudas i ny förordning om växtskyddsmedel.
- I handlingsprogrammet 2008 finns det med under rubriken:
”begränsningar och förbud som myndigheterna föreslår ska behållas”
- Detta förslag innebär att det skrivs in i ny förordning om växtskyddsmedel
- Finns även nämnt i handlingsplanen 2012

Vilka användningar handlar det om?

- Tillväxtreglering i odlingar av stråsäd, med undantag för råg,
- Behandling av frukt och matpotatis efter skörd mot skadliga organismer,
- Behandling av jorden mot skadliga organismer i lantbruksgrödor med så kallade jorddesinfektionsmedel
- Nedvissning eller ogräsbekämpning senare än en månad före skörd i odlingar av stråsäd avsedd för produktion av livsmedel eller foder.

Konsekvensbeskrivning för förslag om förbud för viss användning av växtskyddsmedel

60-120 ton a.s. Tillvregl

90-180 Mkr

0 ton a.s.?

Nedvissn

35-70 Mkr

Konsekvenser av förbud

- +Användningen och riskerna med växtskyddsmedel förblir små – kan nå mål i EU-direktiv och handlingsplan om minskande risker.
- +Sverige behöver inte hantera ansökningar från andra länder – enligt nytt EU-regelverk ska det kunna ske med enkel process.
- -Försämrade konkurrenskraft
- -Kan inte få merbetalning för våra merkostnader.
- -Risk att vi exporterat våra miljöproblem
- -Förhindrar användning av nya innovationer inom området

Nackdelar med förbud

- Stråförkortning – förlorade intäkter pga försvårad skörd i storleksordningen 90-180 Mkr/år (3-8 % av omsättningen).
- Behandling efter skörd – förluster i lager, frukt kan inte lagras efter februari, potatis får sämre utseende. Ersätts till viss del med import.
- Jorddesinfektionsmedel – förlorade intäkter för vissa värdefulla grödor, måste använda vissa sorter och växtföljd för att klara odlingen. Minst sannolika användning.
- Nedvissning/ogräsbekämpning före skörd – förlorade intäkter pga försvårad skörd regniga år i storleksordningen 35-70 Mkr/år (2-3 % av omsättningen). Ogräsbekämpning sker vid mindre optimal tidpunkt. Dispensmöjlighet behövs för nedvissning.

Tillväxtreglering i stråsäd utom råg

- Uppskattad användning – 10-20 % av hela stråsädesarealen
- Grund för påstående – Danmark 15 % av stråsädesarealen, Sverige 30 % av höstvetete innan förbud
- Bedömt att höstsäd dubbelt så stor användn som vårsäd
- Cycocel i höstsäd, Moddus i vårsäd
- Detta antagande medför en ökad användning på 60-120 ton a.s.

Tillväxtreglering i stråsäd utom råg

- Ekonomisk konsekvens – 90-180 Mkr i utebliven intäkt
- 3-8 % av täckningsbidraget
- Förlusten består av säd som inte kan skördas, nerklassning till fodersäd, ökad kostnad för tröskningen o torkningen, visst merpris (2,5 öre/kg), genomväxning av ogräs, slitage tröska
- Växtförädling – vi kan inte påverka
- Rester i spannmålen i importerad vara

Nedvissning/ogräsbekämpning före skörd

- Viktigt att dispensmöjligheten behålls!
- Många länder har restriktioner – vissa mot att bekämpa ogräs, vissa mot nedvissning
- Danmark – uppskattar användningen till 1/3-1/2 arealen
- Vi har uppskattat användningen till 10-20 % av arealen enbart i fodersäd

Nedvissning/ogräsbekämpning före skörd

- Beräkning gäller enbart arealer som ej kan skördas
- Förlorade intäkter pga försvårad skörd regniga år i storleksordningen 35-70 Mkr/år (2-3 % av omsättningen).
- Räknat på oskördade arealer, torkningskostnad, genomväxning, ökad tröskningskostnad
- Klarar inte att räkna på värdet av enbart ogräsbekämpning
- Ogräsbekämpning sker vid mindre optimal tidpunkt – kan få en oförändrad eller lägre glyfosatanvändning

Sammanfattning

- IPM ska tillämpas 1 januari 2014
- Gäller all yrkesmässig användning
- Tvärvillkor
- Utnyttjar det vi har
  - Utbildning för alla som sprutar
  - Tillgång till rådgivning
  - Info i olika former om behovsanpassning
- Ny rådgivningsmodul, kurser, info av olika slag

Fler och bättre idéer?

- Allt tas tacksamt emot!
- Telefon 036/15 62 69
- agneta.sundgren@jordbruksverket.se

Tack för uppmärksamheten!

